

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Αγαπητέ Γιώργο

1. Ο Κυπριακός λαός δεν είναι ομοιογενής οντότητα, όπως ομοιογενής οντότητα δεν είναι κανένας λαός. Ο όρος “λαός” εκφράζει την κοινωνία των πολιτών σαν συλλογικότητα. Δηλαδή δεν υπάρχει Βρετανικός, Βελγικός, Αμερικάνικος κλπ. λαός επειδή υπάρχουν διάφορες γλώσσες ή θρησκείες;

Η ύπαρξη της κυπριακής συνείδησης δεν είναι θέμα συζήτησης. Υπάρχει. Μπορείς εύκολα να το διαπιστώσεις αν μιλήσεις με αρκετούς Κυπρίους (είτε ελληνόφωνους, είτε τουρκόφωνους). Η διαφορά μας είναι ότι εσύ Γιώργο μου αποδέχεσαι τη θρησκεία - γλώσσα σαν τα διαχωριστικά στοιχεία των κοινοτήτων στην Κύπρο (Τα στοιχεία δηλαδή που πολιτικοποίησε ο εθνικισμός στον 20ό αιώνα). Νομίζω όμως ότι οι ουσιαστικοί διαχωρισμοί πλέον είναι ιστορικοί - εμπειρικοί και οδηγούν σε 3 “πολιτικές - πολιτιστικές” ομάδες (ideal types): Ελληνοκεντρικούς - Κυπροκεντρικούς - Τουρκοκεντρικούς. Το σχόλιο σου για τη γλώσσα ήταν άτοπο. Οι αγρότες και οι προλετάριοι δεν μιλούσαν αγγλικά βεβαίως αλλά ούτε Ελληνικά ή Τούρκικα - μιλούσαν στην πλειοψηφία τους κυπριακά. Μια ελληνογενή γλώσσα (όπως υπάρχουν άπειρες σλαβογενείς, λατινογενείς κλπ), με επηρεασμούς από πολλές άλλες γλώσσες. Υπάρχουν ακόμα η. Τ/Κ εθνικιστές που μιλούν μόνο κυπριακά. Αυτή η γλώσσα πολεμήθηκε και από τους Έλληνες και από τους Τούρκους εθνικιστές. Η καταπίεση και η απαγόρευση της χρήσης αυτής της γλώσσας στο δημόσιο λόγο μέχρι σήμερα είναι ένας από τους βαθύτερους ψυχολογικούς μηχανισμούς εξουσίας που υπάρχουν στην Κύπρο. Έχει βέβαια και την ταξική του διάσταση το θέμα αλλά παραμένει και ένα ευρύτερο πρόβλημα δόμησης της ίδιας της εξουσίας στην καθημερινότητα.

Το ότι αυτό συνέβηκε και αλλού αυτό επιβεβαιώνει την καθολικότητα της “εθνικής αποικιοκρατίας”. Τα αγγλικά κατάντησαν να είναι η κοινή γλώσσα επικοινωνίας Ελληνοκυπρίων - Τουρκοκυπρίων των νεώτερων γενεών. Η έκφραση του “κοσμοπολιτισμού” δεν είναι τα αγγλικά. Όπως και τα Ελληνικά και τα Τούρκικα δεν ήταν “έκφραση πολιτισμού” όπως μας υποχρέωσαν να μάθουμε στο σχολείο. Ο κοσμοπολιτισμός είναι η ουσία της εμπειρίας της γέφυρας, της πολιτιστικής εμπειρίας της Κύπρου. Υπάρχουν τέτοια στοιχεία στην παραδοσιακή συμβίωση των Κυπρίων και ελπίζουμε να τα ξαναδούμε σε μια νέα μεταμοντέρνα γενιά που θα συντρίψει τα εθνικά τείχη. Δεν ξέρω αν το πρόβλημα είναι η ίδια η λέξη. Εγώ πάντως σαν αναρχικός τοπικιστής που διεκδικά την αξιοπρέπεια του χώρου του δεν θα ήθελα να ζω σε απομόνωση. Το όνειρο μου είναι να βιώσω τον εαυτό μου σαν Κυπραίό πολίτη του κόσμου (κοσμοπολίτη).

2. Γιώργο μου σηκώνει συζήτηση αν τα σημερινά ethnic κινήματα είναι η δεν είναι συνέχεια (αλλά αντεστραμμένα - κωμωδία όπως θάλεγε ο Μαρξ) των αυθεντικών κινήματων του '60. Στη Γιουγκοσλαβία η ιστορική συνέχεια μπορεί να μην είναι σαφής (επιμένω ωστόσο ότι ιστορικά έχουμε να κάνουμε με την αποσύνθεση του έθνους των νοτιοσλάβων), αλλά είναι σαφέστερη στην Αμερική (κινήματα μαύρων, κινήματα μειονοτήτων), στη Βρετανία (όπου γεννήθηκε ο όρος devolution). Το ότι η αποκέντρωση ντύθηκε με τους μανδύες του παρελθόντος (εθνικισμός) δεν πρέπει να μας τυφλώνει στις πιθανότητες εναλλακτικής προοπτικής - έστω και με τα ρεφορμιστικά όνειρα της “Ευρώπης των περιφερειών” των Πρασίνων ή του δημοτικισμού (municipalism) του Bookchin. Το ότι οι μεγάλες δυνάμεις και οι εθνικιστές εκμεταλεύονται την ανάγκη των ανθρώπων για αυτονομία, αυτοκυβέρνηση κλπ δεν σημαίνει ότι πρέπει να καταδικάσουμε συλλήβδην αυτά τα κινήματα. Αντίθετα πρέπει να δούμε τις προοπτικές τους για συνδυασμό της αποκέντρωσης με τον τοπικό πλουραλισμό (και αυτό νομίζω ότι εκφράζεται αυτή τη στιγμή στην κυπριακή συνείδηση). Η αποκέντρωση και η ομοσπονδοποίηση δεν είναι μόνο ένα σωσίβιο που ανακάλυψε η “νέα τάξη”. Είναι η πολιτική πρόταση του ελευθεριακού - αναρχικού κινήματος από τον 19ο αιώνα απέναντι στο

μοντέλο του έθνους -κράτους.

3. Είναι ανάγκη να δούμε τις ελευθεριακές προοπτικές που υπάρχουν στα σημερινά κινήματα και υποκουλτούρες. Μετά από 200 χρόνια του Επαναστατικού Κινήματος πρέπει να δούμε ποια θέματα είναι προϊόν της δράσης τους - σαν αυτόνομη διαλεκτική θέση / αντίθεση. Το αίτημα για ανεξαρτησία στην Κύπρο εμφανίστηκε στο Επαναστατικό Κίνημα από το 1920 - πολύ πριν το κυπριακό κράτος. Το ότι κάποιοι αστοί βολεύονται με την Ανεξαρτησία είναι αυτονόητο. Άλλοι βολεύονται με τη διπλή ένωση και άλλοι με τη διχοτόμηση - δυο κράτη. **Οι αντιπαραθέσεις στην πολιτική και πολιτιστική σφαίρα δεν συμπίπτουν αναγκαστικά με τις ταξικές συμμαχίες** (άσχετο αν στην Κυπριακή περίπτωση το ταξικά συνειδητό κομμάτι της εργατικής τάξης είναι επίσης ανεξαρτησιακό). Για να το πω απλά. Η **ανεξαρτησία** και η **ομοσπονδία** είναι θετικά αναγκαία στοιχεία για τη διεύρυνση της πολιτικής αυτοκυβέρνησης - άμεσης δημοκρατίας. Η Κυπριακή συνείδηση / ταυτότητα είναι μια στάση **πολιτιστικής αξιοπρέπειας**. (Τι σόϊ ελεύθεροι άνθρωποι θα μπορέσουν κάποτε να φτιάξουν μια ελευθεριακή κοινωνία, αν δεν μπορούν να σταθούν στα δικά τους πόδια με αξιοπρέπεια και γονατίζουν συνεχώς μπροστά στην Αθήνα και στην Άγκυρα); Είναι και θέμα πολιτιστικής υποδομής για συμβίωση και για λειτουργία της Κύπρου σαν γέφυρας ανάμεσα στην ανατολή και τη δύση.

“Κυπριακό εθνικό κράτος”... δεν νομίζω. Ελπίζω να μην οδηγηθεί η κατάσταση εκεί. Νομίζω ότι δυο έθνη μας δίδαξαν αρκετά. Τώρα προσωπικά Γιώργο μου δεν μπορώ να ξέρω που θα κινηθεί αυτό το ρεύμα της Κυπριακής συνείδησης αν βρεθεί υπό νέο αποικιακό καθεστώς. Η άποψη που εκφράζουμε στο περιοδικό είναι ότι η σημερινή **πολιτιστική** (συμβίωση, αξιοπρέπεια) και **πολιτική** (ανεξαρτησία, δημοκρατία) διάσταση της κυπριακής συνείδησης είναι ελπιδοφόρα γιατί μπορεί να λειτουργήσει σαν γέφυρα ανάμεσα στους “εθνικούς εχθρούς”. Από κει και πέρα δεν μπορείς να μην παρέμβεις στο εργατικό κίνημα επειδή οι εργάτες μπορεί να ψηφίσουν αύριο 5 μαλάκες. Η παρέμβαση αποκτά τη δικιά της διαχρονική λειτουργία - είτε αποκρυσταλλωμένη σε θεσμούς ελευθεριακούς είτε στη συλλογική μνήμη.

4. Ορθόν. Το θέμα πηγαίνει στην έλλειψη ταξικής ανάλυσης. Υπάρχουν 2 θέματα, α) Το ταξικό αναλύθηκε σε προηγούμενο κείμενο της ομάδας) “**Η Κύπρος, το εθνικό και ο εθνικισμός**”. β) Ταξική ανάλυση υπάρχει αλλά δεν είναι κυρίαρχη. Είναι σαφές ότι αυτό που θέλουμε να δείξουμε είναι ότι ένας από τους στόχους του εθνικισμού στην Κύπρο ήταν η διάσπαση του κοινού ταξικού κινήματος χριστιανών - μουσουλμάνων (βλ. **άρθρο για την ΕΟΚΑ**). Ουσιαστικά τα 4 κείμενα του αφιερώματος πραγματεύονται το καθένα μια κοινωνική σφαίρα σε μια ιστορική συνέχεια.

Μετά το θεωρητικό **κείμενο του Κιτρομηλίδη** έχουμε:

From:
<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:
https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:traino:no_11:dialogos2&rev=1598780412

Last update: 2025/04/20 19:47

